

که سابقاً در موضوع نطق شمال نوشته شده است .

رئیس - آقای سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - در مسئله که فرمودید بکدام کمیسیون ارجاع شود بنده میخواستم عقیده خود را در این باب عرض کنم که بکمیسیون فوائد عامه ارسال شود .

رئیس - چون بعضی ممکن است که عقیده شان این باشد که بکمیسیون فوائد عامه ارسال شود و بعضی معتقد باشند که بکمیسیون خاصی برود خوب است ابتداء تکلیف این امر را معین فرمائید بعد از این دیگر کاری نداریم .

مستشار السلطنه - عقیده بنده این است که بکمیسیون خارجه و فوائد عامه ارجاع شود بهتر است که کمیسیون خارجه و فوائد عامه تماماً در این موضوع رسیدگی نمایند .

رئیس - آقای کازرونی . (اجازه)

آقا میرزا علی کازرونی - مسئله نطق از اموری نیست که راجع بقوانین مالیه باشد و همچنین گمان می کنم راجع بکمیسیون فوائد عامه هم نیست بنده عقیده ام این است که کمیسیون خاصی منتخب شود که باین پیشنهاد رسیدگی نمایند .

رئیس الوزراء - بنده هم نظر آقای کازرونی را تأیید می کنم و تقاضا می کنم کمیسیون خاصی معین شود .

رئیس - پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب چه بود ؟

آقا سید یعقوب - بنظر بنده هم کمیسیون خاص بهتر است .

مستشار السلطنه - بنده هم با نظر آقای رئیس الوزراء موافقت دارم .

رئیس - پس پیشنهاد خود را مسترد می دارید ؟

مستشار السلطنه - بلی

رئیس - حالا نسبت بپیشنهاد آقای کازرانی که آقای رئیس الوزراء هم تأیید کردند مخالفی هست ؟ (گفتند خیر) دوازده نفر از هر شعبه دو نفر معین می فرمائید مخالفی نیست ؟ آقای فتح الدوله (اجازه)

فتح الدوله - اگر این دوازده نفر از مجلس انتخاب شوند بعقیده بنده بهتر است تا از شعبه انتخاب شوند بجهت اینکه شخصی که از مجلس انتخاب می شود بالاخره با رأی همتاد نفر انتخاب می شود و آن اشخاص که از شعبه انتخاب می شوند با رأی هشت نفریاده نفر و البته نظریه بنده اولویت دارد

رئیس - آقای محمد هاشم میرزا (اجازه)

محمد هاشم میرزا - بنده با آقای

فتح الدوله مخالفم برای اینکه يك مسئله مهمی است و هر چند انتخاب ریادتر باشد بهتر است پس باید از شعبه انتخاب شود اما اگر از مجلس انتخاب شود ممکن است بگوئیم که از يك دسته معین انتخاب می شوند و دسته دیگر در این انتخاب شرکت ندارند بنابراین عقیده بنده این است که باید از خود شعبات منتخب شود .

رئیس - رأی می گیریم بپیشنهاد آقای فتح الدوله .

فتح الدوله - چون بنده می بینم مجلس بهیچوجه موافقت با نظریه بنده ندارد و می خواهند با يك نظریه خاص کمیسیون را انتخاب کنند باینجهت بنده عرض ندارم و پیشنهاد خود را مسترد می دارم .

رئیس - پس از شعب معین خواهد شد در موقع تنفس شعبه ها تشکیل می شود و از هر شعبه دو نفر معین فرمائید بالفعل چند دقیقه تنفس می شود

(در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و پس از نیم ساعت مجدداً تشکیل گردید)

رئیس - نتیجه انتخاب شعبه ها از فراری است که عرض می کنم

از شعبه اول شاهداده سلیمان میرزا و آقای تدین

از شعبه دوم شاهداده نصرت الدوله و آقای حاج شیخ اسدالله

از شعبه سوم آقایان حاج نصیر السلطنه و حاج سیدالمقین

شعبه چهارم آقایان آقا سید محمد صادق طباطبائی و مدرس

شعبه پنجم آقایان سهام السلطان و آقا سید یعقوب

شعبه ششم شاهداده محمد هاشم میرزا و آقای ارباب کیخسرو آقای وکیل الملك

مطلبی داشتید ؟

وکیل الملك - بنده متجاوز از سی روز است راجع بسردار مقتدر و سالار ظفر

سنجابی پیشنهادی کرده ام گویدادر موقعی بود که در کمیسیون بودجه مذاکرات راجع

بشهریه ها ختم شده بود ولی تقاضا دارم پیشنهاد بنده قرائت شود نظر باینکه جزو

شهریه است و نه جزو مستمری و يك وجهی است که باید بقرور آنها داده شود .

رئیس - مدتی است يك پیشنهادی شده است و جزو دوسیه مانده است اگر موافق

باشید جزو دستور می شود

(بمضمون ذیل قرائت شد)

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی چون شهریه آقایان سردار مقتدر و سالار

ظفر سنجابی موقعی است و تازمانی است که در طهران اجباراً توقف دارند امضاء

کنندگان ذیل پیشنهاد می کنم که شهریه سردار مقتدر سنجابی و سالار ظفر سنجابی

بواسطه علل و موجباتی که آقایان نمایندگان مستحضرنند تمام داده شود و چیزی کسر نشود (به امضای بیست و هشت نفر از نمایندگان)

رئیس - آقای حاج میرزا عبدالوهاب (اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب - عرضی ندارم

رئیس - آقای حاج میرزا مرتضی (اجازه)

حاج میرزا مرتضی - بنده عرض می کنم چون سردار مقتدر رفته است موضوع بکلی مرتفع شده است دیگر چیزی نیست که جزو دستور قرار دهیم

وکیل الملك - فرمایشات آقای حاج میرزا مرتضی صحیح است و از روزیکه

سردار مقتدر رفته است البته به او حقوقی داده نمی شود ولی تاموقعی که در طهران

بوده باید وجه آن پرداخته شود

رئیس - اول باید رأی بدهید که جزو دستور بشود یا نه ؟

محمد هاشم میرزا - چون اینها میمان دولت محسوب می شوند باید بآنها شهریه

دادولی حالا باید دید که بعد از گذشتن قانون شهریه دیگر محتاج است که در مجلس

مطرح شود یا نه ؟ این را بنده نمی دانم و سؤال می کنم

رئیس - آقای سلیمان میرزا (اجازه)

سلیمان میرزا - البته هر مطلبی را که آقایان موافقین و مخالفین میفرمایند صحیح

است باین ترتیب آقایان پیشنهاد کرده اند که سردار مقتدر و سالار ظفر که دونفر آزادی

خواه هستند و زحمتهای کشیده اند و يك مدتی هم در اینجا میمان بوده یا اجباراً بوده اند

و يك وجهی داده می شده که بآنها داده شود بعنوان شهریه هم نبوده چون وقتی بکسی

بگویند از این شهر بیرون نرو گوینده باید خرج او را بدهد و آقایان که پیشنهاد

می فرمائید از این نظر پیشنهاد می فرمایند که مخارج مدت اقامت ایشانرا بپردازند و

هیچ عنوان شهریه در بین نیست و بعضی هم می گویند ما يك قانون شهریه را تصویب

کرده ایم و اگر بنا شود يك استثنا آنرا قبول کنیم هر روز گرفتار اشکال خواهیم شد

و می گویند فلان شخص هم مستحق است و باید در حق او رعایت شود باینجهت بنده

عرض می کنم که هر دو مطلب در موقع خودش پسندیده است و بنده راه حلی برای این

امر می دانم و آن این است که آقایان پیشنهاد کنندگان عبارت مطلب را تغییر

بدهند و این مبلغ را که می خواهند بابت قروض بسردار مقتدر بدهند که طلبکاران

او پرداخته شود خوب است باین عبارت پیشنهاد کنند که بدوات تذکر داده می شود

که از طرف دولت پیشنهاد شود که مجلس فلان مبلغ از بسبب قروض سردار مقتدر

تصویب نماید کمیسیون هم موافقت کرده و زودتر از مجلس می گذرد در اینصورت تا نقصی بقانون شهریه وارد آمده و مطلب هم بزودی صورت می گیرد و اگر پیشنهاد کنندگان بنا بر اینصورت موافقت کنند گمان می کنم مقصود طرفین حاصل شود

رئیس - این موضوع راجع بمسئله بودجه است چون روز یکشنبه و چهارشنبه برای بودجه معین شده است بهترین است که بماند برای روزیکشنبه و تا آن روز هم شاید این ترتیبیاتی که فرمودند اصلاح شود

آقای آقا میرسید حسن کاهانی (اجازه)

آقا میرسید حسن - باز از کمیسیون معارف نتیجه حال معلمین را سؤال می کنم

که آیا هنوز تکلیفی برای آنها معین شده است یا نه ؟

(بعضی از نمایندگان - آقایان معلمین تشریف بردند)

رئیس - آقای تدین (اجازه)

آقا سید محمد تدین - خاطر آقایان مستحضرات که در یکی از جلسات گذشته

شرحی از اقدامات کمیسیون بر عرض رسید در نتیجه اقداماتی که کمیسیون نموده و مساعدن

که از طرف آقای رئیس الوزراء شد آقایان معلمین قانع شده و بتحصن خودشان خانه

دادند بنا بر این مسئله خاتمه یافت

رئیس - جلسه آینه شنبه سه ساعت و نیم بطور مانده دستور لایحه مجبزی همی

در این باب مخالفی نیست ؟

آقای حاج میرزا مرتضی (اجازه)

حاج میرزا مرتضی - اگر مقتضی باشد لایحه انتقال دستگاه چرخا برغ

سلطنتی هم بآستانه حضرت موصومه جزو دستور شود

رئیس - این مسئله راجع بودجه است و يك شنبه مخصوص امور بودجه است

(مجلس تقریباً نیم ساعت بعد از ظهر ختم شد)

مؤتمن الملك صورت مشروح مجلس یوم شنبه سی و یکم

برج سنبله ۱۳۰۱ مطابق اول صفر الحظرف ۱۳۴۱

مجلس دوساعت و نیم قبل از ظهر بریاست آقای مؤتمن الملك تشکیل گردید

صورت مجلس یوم شنبه بیست و نهم سنبله را آقای امیر ناصر قرائت نمودند

رئیس - آقای مدرس (اجازه)

مدرس - اینکه دیروز پیشنهاد شد لایحه پیشنهادی کمیسیون عدلیه از دستور

خارج شود مراد از دستور امروز بود

رئیس - لفظ امروز اضافه می شود - دیگر اظهاری نیست؟ آقای مستشار السلطنه (اجازه)

مستشار السلطنه - اینکه در صورت مجلس ذکر شده بنده معتقد بودم به شعبه اول مراجعه شود اگر مراد شعبه فعلی است که حرفی ندارم و اگر نیست بنده مرادم شعبه فعلی بود که راپورت انتخاب پور رضا را بدهد

رئیس - آن روز هم تصریح شد که مراد شعبه فعلی است دیگر ایرادی نیست؟ (گفته شد خیر)

رئیس - صورت جلسه با این دو فقره اصلاح تصویب شد - خاطر آقایان هست که راجع به آقایان نمایندگان آذربایجان در جلسه خصوصی مذاکره شد که قضایای آذربایجان مانع از حرکت آقایان بود و مدتی نتوانسته اند حرکت نمایند بدین لحاظ مدتی بعد از تصویب اعتبارنامه بطهران تشریف آورده اند و تصویب فرمودید غایت آقایان با اجازه بوده باشد ولی برای اینکه فائزیت داشته باشد بنا شد در مجلس علنی رأی داده شود و چون باید تکلیف اداره مباشرت معلوم شود خوب است رأی گرفته شود ارباب کیخسرو - اجازه می فرمایند رئیس - بفرمائید

ارباب کیخسرو - اینجا بطور جمع فرمودید نمایندگان آذربایجان خوب است اسم برود و

رئیس - بلی راست است سه نفر هستند آقایان حاج سیدالمحققین ، فیوضات ، معتد التجار، آقایانی که تصویب می کنند غیبت ایشان بواسطه محظورات و مشکلاتی که داشته اند با اجازه باشد قیام فرمایند (عده کثیری از نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد - لایحه میزبی عمومی از ماده هفتم مطرح است آقای ارباب کیخسرو اجازه

ارباب کیخسرو - اینجا در ماده ۷ چندین قسمت است که خواستم توضیحاتی داده شود - در راپورت نوشته اند (املاک مسلوب المنفعه و اراضی موات که جدیداً احیا و آباد شود) هیچ معلوم نیست که چند سال مسلوب المنفعه شده باشد ممکن است يك ملكي فقط يك سال مسلوب المنفعه شده باشد و يك ملكي چندین سال آیا هر دو در حکم واحداست یا خیر؟ علاوه ممکن است ملكي در يكسال یا دو سال مسلوب المنفعه شده باشد و در سال بعد جبران خسارتش بشود آیا بازم تمام مدت معافیت که در لایحه معین شده است شامل حال این املاک هم می شود یا خیر؟ خوب است اینها توضیح داده شود چون بنده گمان می کنم اگر این مطالب درست تشریح نشود بيك دسته ظلم فاحشی بشود و نسبت بيك دسته عدالت سرریز شود - قسمت دیگر اینجا نوشته شده است (و هم

چنین دهانی که در تحت تأثیر حوادث عایدات آنها بخرس هایدی عادی تنزل کرده باشد از موقع میزبی تا مدت پنجسال از پرداخت مالیات معاف خواهد بود) این هم همان طور است - معلوم نکرده اند در عرض چندسال اگر این تنزل رداشته باشد این معافیت شامل حال اومی شود؟ ممکن است يك ملكي يكسال این تنزل رداشته باشد و ملك ديگر چندین سال - آیا این دو ملك در يك صورت یعنی تا پنجسال معاف خواهند بود؟ ممکن است ملكي از تاریخ میزبی يكسال این حادثه برایش روداده باشد در این حال چه صورت خواهد داشت؟ بنده تصور می کنم لازم باشد اینجا يك توضیحاتی داده شود و يك مدتی معین شود که تمام بيك ردیف محسوب نشوند -

اقبال السلطان - املاک مسلوب المنفعه دو نوع است يك نوع دهات و املاکي است که بکلی خراب و رعیت و سکنه ندارد و زمین بایر است يك قسمت ديگر املاکي است که بواسطه آفت و صدمه یا بواسطه کم بارانی و تگرگ عایدات آنها از بین می رود اینجا مقصود آن دهات خراب است که هیچ سکنه ندارد و اگر مالکش بخواهد آن املاک را آباد کند و رعیت و سکنه برایش بیاورد تا مدت هشت سال از پرداخت مالیات معاف خواهند بود و آن دهات و املاکي که بواسطه آفت مسلوب المنفعه شده یا بواسطه نبودن تخم و رعیت عایدش بخرس هایدی عادی تنزل کرده باشد باید با اداره مالیه اطلاع بدهند تا از نو میزبی کنند و پنجسال معافیت بدهند -

رئیس - آقای سالار معظم - (اجازه)

سالار معظم - بنده گمان می کنم اینجا باید فرق گذاشت بین املاک قنات آب یا املاک رود آب و بیم زارو بایستی برای املاکي که باقنات مشروب می شود خیلی بیشتر از اینها دولت معافیت منظور کند چون هر چه بیشتر معافیت بدهد نتیجه و صرفه اش بیشتر بخود دولت متوجه می شود و با وضعیت اقتصادی امروزه که احداث قنات خیلی مشکل است باید اقلاً برای املاکي که با آب قنات مشروب می شوند ده دوازده سال و برای رودخانه آب هشت سال و نیم و دیمزار شش سال تخفیف داده شود و همچنین اینجا نوشته است دهاتی که در تحت تأثیر حوادث عایدی آنها بخرس هایدی عادی تنزل کرده باشد

آنها هم پنجسال معاف باشند اینجا هم لازم است قید شود که مالک باید ملتزم شود آن دهکده را آباد کند و الا اگر ملتزم نشود ممکن است دولت معافیت بدهد و تا پنجسال از مالیات معاف باشند و مالک هم ملك را آباد نکند و همانطور خراب بماند راجع بکاروانسراها و طاحونه های

جدید الاحداث هم اگر دو ۳ سالی آنها را معاف کنند گمان می کنم مفید بلکه لازم باشد

رئیس - آقای محمد هاشم میرزا موافقت محمد هاشم میرزا - عرایض بنده گفته شد

رئیس آقای عماد السلطنه خراسانی چطور؟ عماد السلطنه صباطبائی - بنده موافقم -

رئیس - عماد السلطنه خراسانی را عرض کردم

عماد السلطنه خراسانی - بنده مخالفم

رئیس - آقای حاج میرزا مرتضی هم مخالفند

حاج میرزا مرتضی - خیر موافقم رئیس بفرمائید

حاج میرزا مرتضی - این ماده یکی از مواد خوب این لایحه است و در واقع از روی عدالت وضع شده است برای املاکي که مسلوب المنفعه یعنی بایر و خالی از سکنه است و یا ملكي که باو آفت وارد شده است يك معافیتی قرار داده اند حالا فرق نمی کند چه يكسال ملكي مسلوب المنفعه شده باشد چه سه سال و این که آقای ارباب کیخسرو فرق می گذارند

بین املاکي که يك سال یا چندسال مسلوب المنفعه شده باشد بنده که فرقی نمی بینم چه يكسال چه ده سال ملك مسلوب المنفعه شده باشد در حکم واحداست و این هشت سال را که دولت برای مالک تخفیف قرارداد داده برای این است که راحت باشد و با کمال آسودگی رفته ملك خود را آباد و جبران خرابی ها و خسارات گذشته اش را بنماید اما این که آقای سالار معظم فرمودند دولت مالک را مجبور و ملتزم کند که ملك بایر را آباد کند گمان می کنم دولت نتواند صاحب ملك را مجبور کند ممکن است مالک استطاعت نداشته باشد و نتواند ملكش را آباد کند دولت حق اجبار ندارد -

اگر من ملكم را آباد کردم دولت حق گرفتن مالیات دارد و الا خیر - و این ماده بعقیده بنده خیلی خوب ماده ایست و تفسیر و تعبیری هم لازم ندارد

رئیس - آقای عماد السلطنه خراسانی (اجازه)

عماد السلطنه - بنده تصور می کنم اینکه نوشته اند املاک مسلوب المنفعه و اراضی موات هر دو هشت سال معاف باشند فلسفه نداشته باشد چون املاک مسلوب المنفعه ممکن است که فقط بقنات آنها جزئی خرابی وارد شده و با جزئی مخارجی ممکن باشد تعمیرشان کرد در این صورت هشت سال معافیت خیلی زیاد است (بعضی از نمایندگان خیر - خیر بطور نیست) ولی برای املاک

موات هشتسال خوب است و البته بیست مزارع عمده لازم دارد که آباد بشود و برای املاک مسلوب المنفعه بنده يكسال و دو سال را کافی می دانم و در این مدت هم ممکن است آنها را آباد کرد

اقبال السلطان - عرض کردم مقصود از املاک مسلوب المنفعه آن دهاتی است که سکنه ندارد و خراب است و از نو باید آنجا سکنه بیاید و آن املاک را آباد کنند برای این قبیل املاک هشت سال معافیت معین شده ولی ملكي که بواسطه آفت عایدش بخرس هایدی عادی تنزل کرده باشد باید مالک رجوع بمالیه بکنند تا از نو میزب بفرستند و میزبی کنند و در صورت صحت و استحقاق پنجسال باو تخفیف بدهند

رئیس - آقای آقا سید یعقوب موافقت؟

آقا سید یعقوب - بنده يك سئوال دارم

رئیس - بفرمائید آقای سید یعقوب - همانطور که آقای ارباب کیخسرو بیان کردند این ماده خیلی مبهم است و بعقیده بنده باید اصلاح بشود مثلاً در اینجا نوشته است از موقع شروع بانتفاع شروع بانتفاع کی است؟ يك ملكي مسلوب المنفعه است و امسال مالک يك بذری می دارد و از آن بذرت تخم يك تخم عاید او می شود این انتفاع اولی است سال دوم زیادتر همینطور بتدریج بالا می رود حالا اینجا مراد از انتفاع چه چیز است؟ آیا مناط در انتفاع این است که مالک زائد بر آن خرجی که بجهت آباد کردن ملك نموده بدست بیاورد؟ یا اینکه مقصود همان مقداری است که سابق عایدش می شده است خوب است اینرا توضیح بدهند فرض بنده هم مخالفت نیست همینقدر خواستم سئوال کنم که موقع شروع بانتفاع کی و میزانش تا چه قدر است؟ تا اینکه نه اسباب زحمت مأمورین مالیه باشند و نه مردم از دست مأمورین مالیه در زحمت و فشار باشند

اقبال السلطان - موقع شروع بانتفاع واضح است یعنی همانوقتی که دهکده را زراعت کردند و پهایبندی داد هر وقت که عایدی بدهد از همان سال باید حساب کرد و مالیات دریافت داشت

رئیس - آقای کازرونی مخالفید آقای میرزا علی کازرونی - بلی رئیس - بفرمائید

آقا میرزا علی کازرونی - بنده تصور می کنم در این ماده هم مثل سایر مواد این قانون رعایت صرفه و خیر دولت نشده است بعقیده بنده این قانون میزبی ابتدا بحال دولت مفید نیست و اگر جاسارت نگردد با هم ما با دولت که قطعه مقابل ما است در حال مبارزه و معارضه هستیم در صورتی که خود ما دولت هستیم و هر قدر دولت عایدی و منافعی زیاد تر باشد استقلال - شرافت و

حیثیت و بالاخره آبروی ما زیاد تراست (بعضی از نمایندگان صحیح است) اگر بکفندی در این قانون ممیزی که نوشته ایم دقیق بشویم خواهیم دید که بالاخره صدی دوم عاید دولت نمی شود آنوقت هزار طرق استثناء هم قائل می شویم با اینحال دیگر چیزی برای دولت باقی نمی ماند و هایدی دولت حکم ضرر را پیدا می کند اینجا معین شده است که از اراضی مسلوب المنفعه هشتاد مالیات نگیرند . چرا نگینند ؟ کسیکه فایده می برد چه ضرر دارد که صدی دوم بدولت مظلوم بدهد ؟ استثناء یعنی چه ؟ همانطور که وقتی هایدی هنگفت دارد بیش از صدی دو با صدی سه بدولت ندهد در اینجا هم عقال صدی دو بدولت بدهد خلاصه بنده معتقدم که هیچ اسم و رسم نباید در این لایحه استثنائی قائل شد

اقبال السلطان . اگر آقای کازرونی بداره ماله تشریف ببرند و آن را بر تهاشی که از مالکین دهات خراب می رسد ملاحظه بفرمایند تصدیق خواهند فرمود که این ماده حقاً وضع شده است افلاتا کتون دوهزار پیشنهاد بمالیه فرستاده شده و تقاضا کرده اند که چون دهات ما خراب است و هایدی ندارد و از همه اداء مالیات بر نمی آید اجازه بدهید که ما مورین دولت از ما مطالبه مالیات ننمایند که دستمان باز باشد و بتوانیم دهات خود را آباد کرده و رفع خسارتان را بکنیم و چون اداره ماله بانها جواب نداده (یعنی اجازه نداشته جواب بدهد) این دهات چندین سال است که خراب مانده و مالک منتظر است از طرف دولت در خصوص مالیات رعایتی نسبت باو بشود تا بتواند ملکش را آباد کند و تصور می کنم اگر این ماده را برداریم دهات خراب آباد نشود و بهمین حال باقی بماند (بعضی از نمایندگان مذاکرات کافی است)

آقای سیدفاضل . خیر کافی نیست . بنده عرض دارم رئیس . (خطاب با آقای سیدفاضل) اگر هم کافی نباشد در درجه دوم هستیم و در تقریب از جناب عالی اجازه خواسته اند آقای سید فاضل . اگر نوبت بیند بر سرده اریض خود را عرض میکنم رئیس . مذاکرات کافی است یا نه (جمعی گفتند کافی است) رئیس — پیشنهادات قرائت میشود (آقای منتصر الملک بشرح ذیل قرائت نمودند) بنده پیشنهاد میکنم ماده هفتم بشریب ذیل نوشته شود

املاک مسلوب المنفعه و اراضی موات که جدیداً احیاء شده (تا دو سال قبل از ممیزی و مزاری که در تأثیر حوادث عایدات آنها دستغیب (اجازه) حاج سید محمد باقر - بنده موافقم .

عده (بغمس رسیده) و املاکی که درین مدت ممیزی احیاء می شود از مالیات دادن مستثنی است تا موهده ممیزی دیگر (مدرس) بنده پیشنهاد می نمایم ماده ۷ باین ترتیب اصلاح شود

املاک مسلوب المنفعه و اراضی موات که جدیداً احیاء شده از موقع شروع با تفاع در صورتی که بوسیله احداث قنات آباد شده باشد دوازده سال در صورتی که از قنات و رودخانه مشروب می شود هشت سال در صورتی که فقط از رودخانه مشروب شود هشت سال در صورتی که فقط از رودخانه مشروب یازم باشد شش سال از مالیات معاف خواهد بود و همچنین دهاتی که در تأثیر حوادث عایدات آنها بخصس عایدی عادی تنزل کرده باشند و مالک ملتزم شود آباد نماید از موقع ممیزی بترتیب مذکور شش سال و پنج سال و چهار سال معاف خواهند بود کاروانسرا و طاقخانه جدید - الاحداث تا سه سال معاف از مالیات است (محمد علی باقی) ماده ۷ را بنده بشرح ذیل پیشنهاد می نمایم :

املاک مسلوب المنفعه از موقع شروع با تفاع تا چهار سال از پرداختن مالیات معاف خواهند بود و نیز املاک موات که جدیداً احیاء و آباد شده تا هشت سال از دادن مالیات معاف است و همچنین دهاتی که در تحت تأثیر حوادث عایدات آنها بغمس عایدی عادی تنزل کرده باشد از موقع ممیزی تا مدت سه سال از پرداخت مالیات معاف خواهد بود (عماد - السلطنه خراسانی) بنده پیشنهاد می کنم که ماده هفتم بشریب ذیل نوشته شود

ماده ۷ املاک و اراضی موات که جدیداً احیاء و آباد شده از سال اول انتفاع تا هشت سال و هم چنین دهاتی که بواسطه حوادث خراب شده و مسلوب المنفعه شده باشد تا سه سال از ادای مالیات معاف خواهند بود (سهام السلطان) بنده پیشنهاد می کنم ماده ۷ حذف شود (شیخ اسدالله) بنده پیشنهاد می کنم ماده ۷ حذف شود (م - ع کازرونی) بنده پیشنهاد می کنم ماده هفتم چنین نوشته شود

ماده هفتم - املاک مسلوب المنفعه و اراضی موات که جدیداً احداث و انتفاع تا چهار سال و دهاتی که در تأثیر حوادث عایدات آنها دستغیب (اجازه) حاج سید محمد باقر - بنده موافقم .

رئیس - آقای گروسی چه طور ؟ حاج شیخ محمد حسن گروسی - بنده مخالفم رئیس . بفرمائید حاج شیخ محمد حسن - اینجا نوشته شده است مستثنیات این قانون منحصر است بموقوفات مساجد و مشاهد متبر که که بر حسب قوانین دولتی قبل از این تاریخ از تأدیبه مالیات معاف بوده اند یا بتصویب مجلس شورای ملی معاف شوند (البته معلوم است که قبل از این تاریخ بر حسب قوانین دولتی بعضی از موقوفات مساجد و مشاهد متبر که محض تعظیم شاعر اسلامی از تأدیبه مالیات معاف شده اند و همتی که ما همین فلسفه را منظور بداریم می بایستی موقوفات مدارس علوم دینی را هم محض تعظیم شاعر اسلام از تأدیبه مالیات معاف کنیم . پیشنهاد می دارم در این خصوص کرده و تقدیم می دارم . رئیس . آقای دست غیب اجازه حاج سید محمد باقر دست غیب . آقای گروسی در اصل موضوع مخالف نبودند که بنده با فرمایشات ایشان مخالفت کنم فقط لفظ مدارس را اضافه کردند . . . رئیس . معنای مخالفت هم همین است که کردند . دست غیب . بنده هم بهمین دلیل موافقم و باید مدارس هم علاوه بشود رئیس . جناب عالی موافقت که بدارد چیزی اضافه یا از آن کم بشود ؟ دست غیب . خیر رئیس . پس بفرمائید حاج سید محمد باقر . راجع بمدارس که آقای گروسی فرمودند از مالیات معاف باشند . راست است البته تعظیم شاعر اسلامی هم همین است که مدارس قدیمه دائر باشد و دولت هم به آنها کمک کند تا علوم دینی ترویج پیدا کند ولی نه بآن اندازه که بشاهد متبر که خدمت می شود . چون مدارس قدیمه باندازه مشاهد متبر که احتیاج ندارند و با اینکه کمک و مساعدت با آنها تعظیم شاعر اسلامی است مهذباً اگر مدارس از این قانون مستثنی باشند و مالیات بدهند ضرری ندارد . رئیس . آقای آقا سید یعقوب - بنده موافقم . محقق العلماء - بنده موافقم . محقق العلماء - موافقت بنده از این راه است که این ماده دو جزء دارد یکی موقوفات مشاهد متبر که که بموجب قوانین دولتی معاف بوده اند و دیگری موقوفات است که بر حسب تصویب مجلس بایستد معاف شود اگر فقط فقط بموجب قوانین دولتی بود فاعداً بایستی آن املاکی هم که قنات آقا و فلان بزرگ یا فلان عالم بر حسب فرمان دولتی در دست دارند معاف باشند پس جدیداً و همانطور که ما در بسط مدارس

جدیده جدیت کردیم و در موقع گذشتن بود با صدای رسا از دولت خواستیم بر بود مدارس بیفزاید حالا هم باید سعی و کوشش کنیم که مدارس قدیمه که تحصیل علوم دینی در آنها می شود توسعه پیدا کند . فلان از دولت نمی خواهیم که چیزی بر بود مدارس قدیمه اضافه کند بلکه می خواهیم نهایت مواظبت را بطوری که با احتمال مواظب بوده بعمل آورد که آثار دین و اسلامیت ما از بین نرود و مورد نمایندگان باید در مجلس شورای ملی یک میل فراطی این مسئله را اظهار کنند که مجلس معتقد و علاقه مند ترویج بیانات حفظ اصول اسلامی است و می خواهد این مدارس را در تحت یک اصول منظمی در آورده و موقوفاتش را اداره کند بنده عقیده ندارم موقوفات بهمین حال فعلی باقی بماند بلکه جداً معتقدم که آنها را باید در تحت تنظیم در آورده و نهایت مراقبت و مواظبت را در اداره کردن و ترویج آنها بنماییم در اینجا نوشته موقوفات مدارس که بر حسب فرمان دولتی معاف بوده است باید معاف باشد آقای گروسی و رفقاشان که خود بنده هم یکی از آنها هستم گفتند موقوفات مدارس مذهبی هم اضافه شده و آنها هم از پرداخت مالیات معاف باشند بنده هم عرض می کنم بطوری که نسبت به بعضی از مدارس از قبیل مدرسه سیهسالار که مثل الازهر مصر است و مدرسه خان مروی دولت یک مساعدت می کند باید نسبت به بعضی مدارس دیگر هم توجه کند تا اصول دینت کاملاً محفوظ بماند و عقیده دارم نسبت بمالیات آنها هم تخفیفی داده شود - این است که بنده مخالفم . عرض دیگری هم دارم و آن این است که در آخر ماده نوشته شده (یا بتصویب مجلس شورای ملی معاف شوند) بنده این کلمه زیادی است چون این ماده قانون اساسی نیست و قانون عادی است پس وقتی که قانون عادی مجلس می تواند هر وقت بخواهد مافقتش برقرار کند یا تخفیف بدهد و دیگر ذکر این قید در اینجا لازم نیست . رئیس - آقای محقق العلماء (اجازه) محقق العلماء - بنده موافقم . رئیس - بفرمائید محقق العلماء - موافقت بنده از این راه است که این ماده دو جزء دارد یکی موقوفات مشاهد متبر که که بموجب قوانین دولتی معاف بوده اند و دیگری موقوفات است که بر حسب تصویب مجلس بایستد معاف شود اگر فقط فقط بموجب قوانین دولتی بود فاعداً بایستی آن املاکی هم که قنات آقا و فلان بزرگ یا فلان عالم بر حسب فرمان دولتی در دست دارند معاف باشند پس جدیداً و همانطور که ما در بسط مدارس

است آنها نسبت بمساجد و مشاهد متبر که بنده بر این مشاهد متبر که مدارس قدیمه را هم اضافه می کنم چون این مدارس یا فرمان دولتی دارند یا ندارند اگر فرمان دولتی دارند فبا واگردانند باید بتصویب مجلس برسد و ابتدا باید در مجلس صحبت شود که اینها مستثنی هستند یا نه ؟ حاج شیخ محمد حسن گروسی - بنده اجازه توضیح می خواهم . اقبال السلطان - بنده هنوز نفهمیده ام که این لایحه چه مربوط است با اینکه از موقوفات مالیات نگیرند طور های دیگر هم شاعر اسلامی را ممکن است حفظ و ترویج کرد شاعر صلاً اگر از دهات موقوفه مالیات نگیرند آیا خرج مدرسه میشود ؟ (همه از طرف نمایندگان بلی البته) اقبال السلطان - همان طور که دهات اربابی مالیات خود را می پردازد دهات موقوفه هم باید مالیات بدهند و پرداخت مالیات املاک موقوفه ربطی بشاعر اسلامی ندارد پس معلوم می شود تاکنون که موقوفات مالیات می داده اند شاعر اسلامی حفظ نمی شده و باین وسیله می خواهند او را حفظ کنند . رئیس . آقای محمد هاشم میرزا (اجازه) محمد هاشم میرزا . در این موضوع خوب است خلط مبحث نشود موضوع مذاکره این نیست که آن ها مالیات بدهند البته هر دهی که می خواهد محفوظ بماند باید مالیات بدهد صحبت در این است که در هر قانون باید یک استثنائی قائل شد و البته مالیات را باید بر عایدات گذاشت . مثلاً در قانون ممیزی هم تا اینج راس گوسفند رامستثنی کرده اند . اینجا هم باین که از نقطه نظر مالیات گذاری حق باشماست ولی بواسطه مقتضیات و حفظ شاعر اسلامی و حفظ جامعه روحانیت و برای این که مقام روحانیت ترویج شده باشد بهتر این است بدمرسه سیهسالار یا چهار نقطه دیگر ندارد علاوه تصور نکنید یک ضرر بزرگی متوجه دولت خواهد شد . غالباً این مدارس قدیمه بقدر چراغ شب موقوفه ندارد آقایان همین که اسم مدرسه می شنوند خیال می کنند که چندین هزار تومان موقوفه دارد در صورتی که اینطور نیست یکی از مدارس مهمه مدرسه خان مروی است که بطلاب آنجا ماهی هفت تومان هم نمی رسد و همین طور سایر مدارس دیگر که طلاب از ماهی یک تومان الی دو تومان الی ماهی پنج تومان بیشتر ندارند . بنده عرض می کنم حالا که دولت توجه با آنها نمی کند افلا خوب است از آنها مالیات نگیرد و از قدیم الایام کمکهای باین مدارس می معلوم می شود این استثناء منحصر بموقوفات

شد حتی از زمان سلاطین مغول و تیموری مدارس چندی در خراسان هست که چه خودشان ساخته اند چه سایر اشخاص ساخته اند و بموجب فرمان از آنها تشویق شده و از مالیات معاف شده اند خود بنده در خراسان یازده شصت و سه فرمان راجع باین مدارس از سلاطین دبهام و سلاطین صفوی مخصوصاً در این موضوع جدیت و اهتمام زیادتری داشته و علاوه بر این که از اشخاصی که مدرسه دائر می کردند مالیات نمی گرفتند تشویق هم از آنها می نمودند و مناصبی با آنها می دادند و سلاطین عظیم الشان این سلسله یک قسمت از عمر خود را صرف ساختن این بنده کرده و در امر خیریه اهتماماتی می نمودند حالا ما از دولت توقعی نداریم که مدرسه بسازد یا با بودجه آنها کمک کند همین قدر می خواهیم این مدارس را که از سابق ساخته شده مجاناً حفظ فرموده و از موقوفات آنها مالیات نگیرند و چنانچه عرض شد از این قبیل مستثنیات هم در قانون زیاد است و معنی مدرسه قدیم و جدید مالیات املاک موقوفه ربطی بشاعر اسلامی ندارد پس معلوم می شود تاکنون که موقوفات مالیات می داده اند شاعر اسلامی حفظ نمی شده و باین وسیله می خواهند او را حفظ کنند . رئیس . آقای محمد هاشم میرزا (اجازه) محمد هاشم میرزا . در این موضوع خوب است خلط مبحث نشود موضوع مذاکره این نیست که آن ها مالیات بدهند البته هر دهی که می خواهد محفوظ بماند باید مالیات بدهد صحبت در این است که در هر قانون باید یک استثنائی قائل شد و البته مالیات را باید بر عایدات گذاشت . مثلاً در قانون ممیزی هم تا اینج راس گوسفند رامستثنی کرده اند . اینجا هم باین که از نقطه نظر مالیات گذاری حق باشماست ولی بواسطه مقتضیات و حفظ شاعر اسلامی و حفظ جامعه روحانیت و برای این که مقام روحانیت ترویج شده باشد بهتر این است بدمرسه سیهسالار یا چهار نقطه دیگر ندارد علاوه تصور نکنید یک ضرر بزرگی متوجه دولت خواهد شد . غالباً این مدارس قدیمه بقدر چراغ شب موقوفه ندارد آقایان همین که اسم مدرسه می شنوند خیال می کنند که چندین هزار تومان موقوفه دارد در صورتی که اینطور نیست یکی از مدارس مهمه مدرسه خان مروی است که بطلاب آنجا ماهی هفت تومان هم نمی رسد و همین طور سایر مدارس دیگر که طلاب از ماهی یک تومان الی دو تومان الی ماهی پنج تومان بیشتر ندارند . بنده عرض می کنم حالا که دولت توجه با آنها نمی کند افلا خوب است از آنها مالیات نگیرد و از قدیم الایام کمکهای باین مدارس می معلوم می شود این استثناء منحصر بموقوفات

موقوفه اخذ شود از سایر مالیهات مملکتی ممتاز و جدا شده و صرف مدارس ایتام همان محل هائی که دارای موقوفه است بشود . (ابراهیم قمی) مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی دامت شو کته پیشنهاد می کنم که بجای عبارت (قبل از این تاریخ) مذکور در ماده هشتم این جمله (قبل از مشروطیت نوشته شود) سید محمد تدین بنده در ماده هشتم و مدارس مذهبی را علاوه می کنم . (محقق العلماء) بنده پیشنهاد می کنم موقوفات مدارس مطلقاً اضافه شود . (محمد هاشم میرزا) مقام محترم پیشنهاد می نمایم . املاک موقوفه متعلقه بمساجد و مدارس علوم دینی و مشاهد متبر که کلیتاً از پرداخت مالیات عشریه معاف و مستثنی باشد . حاج شیخ محمد حسن . حاج میرزا مرتضی . هاشم آشتیانی . صدر الاسلام . عبدالوهاب . رضوی . عمید الممالک . فرج الله . غضنفر . وکیل الملک . سلطان العلماء طباطبائی . ابراهیم قمی . اسدالله . یعقوب الموسوی تقی طباطبائی . بنده پیشنهاد می کنم ماده هشتم چنین تنظیم شود . موقوفات مشاهد متبر که مساجد و مدارس علوم دینی نصف آنچه را بر موقوفات مالیات می پردازد خواهد پرداخت و جای و نیشکر و مواد کرنی از مالیات معاف خواهد بود . سید کاظم کاشانی بنده پیشنهاد می کنم ماده هشتم حذف شود . شیخ اسدالله معلانی مقام محترم ریاست مجلس بنده پیشنهاد می کنم جمله اخیر ماده هشت : بتصویب مجلس معاف شوند حذف شود . نصرالله شبانی بنده پیشنهاد می کنم بعد از کلمه مساجد نوشته شود و مدارس قدیمه دینی و حسینیه ها و بعد از کلمه مشاهد متبر که نوشته شود سایر امور بر به . ۴۰۰ ع . کازرانی . هاشم آشتیانی رئیس - آقایان گروسی و دست غیب راجع بچه مطلب می خواستند توضیح بدهند ؟ حاج سید محمد باقر دست غیب - آقای آقا سید یعقوب عریض بنده را طور دیگر جلوه داده اند و هم چنان که دوستانی هست دشمنانی هم هستند منتهی این است که همه امالی

رئیس - مطالبی که جناب عالی اظهار کردید طور دیگر جلوه داده اند ؟ حاج سید محمد باقر - بلی رئیس - بفرمائید دست غیب - فرمایشات آقای آقا سید یعقوب طوری عریض بنده را جلوه گر نمود و همچو فهماند که بنده بامدارس قدیمه مخالفم در صورتی که چنین نیست بنده کاملاً معتقدم و لازم می دانم نه تنها دولت بلکه افراد مردم همه باید در ترویج مدارس قدیمه سعی و کوشش نموده و در حفظ دیانت اسلامی اهتمام داشته باشند و در راه و ترویج مذهب خودداری ننمایند رئیس - آقایان با چند دقیقه نفس موافقت ؟ (مخالفتی نشد) (در این موقع جلسه برای نفس تعطیل و پس از نیم ساعت مجدداً تشکیل گردیده) رئیس - بقیه مذاکرات در لایحه ممیزی می ماند برای روز دیگر چون نزدیک ظهر است و آقای سلیمان میرزا هم اجازه خواسته اند که راجع بقضایای اخیر این دوسه روزه اظهاراتی نمایند بعد از آنکه ایشان اظهارات خودشان را فرمودند جلسه را ختم می کنیم آقای سلیمان میرزا (اجازه) سلیمان میرزا - البته محتاج بشکرار نیست هر چند بنده این مطلب را همیشه تکرار کرده ام بایست که سوه تفاهمی نشود یک بار دیگر عرض می کنم موضوع اقلیت و اکثریت و بیطرف در مجلس راجع به نظریات جزئی و طریق جریان قانون و مقتضیات وقت است والا در ترتیبات اساسی مملکت و اصول قانون اساسی و آزادی و ترتیباتی که اصول آزادی دائر مدار آن است اقلیت و اکثریتی در کار نیست این است که بنده بجزئیات اجازه می خواهم که از طرف تمام رفقای مجلس خود که همه متفق می کنم . . . . (جمعی از نمایندگان صحیح است) سلیمان میرزا - چون عریضی که می خواهم عرض کنم راجع باصول آزادی مملکت و حقوق و کلاولت است از این جهت باز با کمال جرئت عرض می کنم که میتوان نماینده افکار تمام رفقای مجلسی خود باشم . . . . (از طرف نمایندگان صحیح است) سلیمان میرزا - البته آقایان بهتر از بنده سبقند که همیشه برای این مملکت همچنان که دوستانی هست دشمنانی هم هستند منتهی این است که همه امالی

ملکیت باید ملتفت باشند (و البته هم ملتفتند) دشمن هیچوقت نخواهد گفت من با تو دشمنم و کاری که بتو میکنم نکن از نقطه نظر ضرر است دشمن همیشه يك خیالی در نزد خود می کند و آن خیال مضر خود را با يك نقش و نگار عالی جلوه گر می سازد و او اشخاصی که آگاه هستند و منافع خود را در نظر دارند علاوه بر نظر سطحی باید در اینگونه مطالب يك دقت های عمیقی بفرمایند بنابراین هر چند بنده کاملاً مطمئنم که عموم اهالی مملکت وتوده ملت و جماعت بی به منافع خود برده و خیر و ضرر خودشان را تشخیص داده و می دهند لیکن باز از نقطه نظر اینکه سوء تفاهمی روی ندهند گرچه توضیح واضحات است عرض میکنم در این موقع بهتر این است تمام افراد مملکت کاملاً ملتفت باشند که اظهار تنفر در موقع توهین بیکی از مقامات مقدسه اسلامی یا یکی از علمای اسلامی مقدم بر همه چیز است .

(جمعی از نمایندگان صحیح است)

آیا فراموش فرموده اید که همسایه ما دو نفر از روسای مذهبی ما را از عراق عرب تبعید کرده اند ؟ آیا مردم نیابستی اظهار تنفر و انزجار بکنند و بگویند ما با چنین اقداماتی که بر علیه دیانت و حیثیت اشخاصی است که مرجع تقلید ما هستند و توهین باشخاصی که با ما در عقیده و مذهب یگانه و علاوه بر مقامات روحانی در اصول آزادی که عین حقیقت اسلام است با ما شریک هستند بگلی مخالفیم آیا این اشخاص چه می گفتند که آنها را مجبور بسافرت نموده اند ؟ می گفتند باید مسلمانان ما آزاد باشند و اشخاصی که در عراق عرب هستند استقلال و آزادی داشته باشند آیا در این موقع بهتر این نیست که تمام ماها با آن اشخاصی که در زندگانی منافع مشترک داریم از این اقدام اظهار تنفر نمائیم ؟ چنانچه من بخودم حق می دمم که نه فقط از طرف هم نظرهای مجلسی و وکلا بلکه از طرف تمام ایرانیها و کلبه مسلمانانی که در نقاط مختلفه ارض پراکنده اند بگویم

ما از این اقدام متنفرم

(از طرف نمایندگان صحیح است)

و کاملاً با کسی که با ما دشمن و مخالف آزادی ما است دشمنیم (صحیح است) و هیچیک از افراد ایرانی خواه مسلمان و خواه غیر مسلمان حاضر نیستند این توهینی را که نسبت به آزادی و مقام مقدس اسلامی وارد شده است ملاحظه نمایند بنابراین حقا و اصولاً برای اینکه این مطلب واضح شود يك دفعه دیگر از روی این گرسی خطابه بنام ملت گوشزد عامه می کنم و بخودم حق میدهم که تکرار

که نمی تواند از این خدا های مصنوعی صرف نظر کند و در راه خداوند اتفاق نماید چگونه می توان گفت در راه عقیده خود سعی نماید و علاوه بندی نشان بدهد مثل عوامانه ایست که می گویند خواستن دل دادن است . کسی که نتواند در راه معشوق و در راه عقیده و مسلک و اصول مذهبی خودش از چند قران صرف نظر نماید آیا انصافاً چند قران خود را از مذهب خود بیشتر دوست ندارد وقتی که خداوند صراحتاً در قرآن می فرماید که خداوند اموال و انفس مؤمنین و مسلمین را خریده است و در مقابل بآنها بهشت داده است تا در راه خدا جنگ نمایند و اموالشان را اتفاق کنند البته اگر شخصی باین دستور عمل کرد و بایندگان خدا آنطور معامله کرد خداوند قهار هم رحم خواهد نمود و آنها را اجر و مزد خواهد داد این است که عرض می کنم عمل باید داشت و الا زبان گفتن که من مسلمان هستم درست نیست هر وقت قول من با عمل من توأم شد البته مسلمانی در من صدق می کند در صدر اسلام هم چنانچه در تواریخ دیده ایم بواسطه اینکه باین دستور و قوانین مقدس عمل میکردند اند بزودی مسلمانان در جمیع عالم نفوذ کردند و اهالی کلمه اسلامیت نمودند آن فیوضات کاملاً بواسطه ایمان به آن اصول مقدس بود نه بگفتن . استغفر الله در تمام ساعات روز بی دری و آهیم بدروغ و بقول نه بعمل در هر حال اصول دینا تمنا را عرض کردم حالا برگردیم بقانون اساسی آنچه بنده اجازه گرفته بودم عرض کنم يك قسمتش این است که مردم باید شبانه روز نسبت باین اقدامی که در باره يك عده علماء و آزادی خواهان کرده اند اظهار نفرت نمایند دشمنان ما وقتی می خواهند ما را از تذکر فجاج و عملیاتی که مرتکب شده اند منصرف سازند چه کارها خواهند کرد البته هزاران مسائل و گرفتاری ها برای ما ایجاد و اختراع می کنند و ما را بآن مسائل مشغول می نمایند تا نه اظهار تنفر نمائیم و نه متذکر باعمل و رفتار آن ها بشویم برای این کار يك وسائلی اختراع و دسایس ایجاد می کنند چون طرف خیلی استاد و ماهر است دسایس عجیب و غریب ایجاد می کند و با وجود این که قانون اساسی و مذهب هدم ولی وقتی واقف مسلمان هستم که حرف خود را با عمل موافقت بدهم نه اینکه بزبان خدا را قائل بشویم و از طرف دیگر هزاران بها در آستین داشته باشیم . معلوم است این یولهائی که در جیبها و سکیفها داریم بتهائی ما است و وقتی ما باین نفروم طلاآلات و باین یارکها و سایر فضولات زندگانی سجد می نمائیم چگونه می توانیم ادعا کنیم که بقدای واحدیم سجد می نمائیم کسی

و مان خود مشارکت دارند و اصل می ام از متمم قانون اساسی کمی نویسد و کلابی مجلس شورای ملی و مجلس سنا از طرف تمام ملت و کالت دارند نه فقط از طرف طبقات مردم ایالات و ولایات و بلوکاتی که آن ها را انتخاب نموده اند چون روی همین گرسی یگان یگان قسم خورده ایم که حافظ اصول قانون اساسی باشیم این در اصل ما را و کبل و نماینده تمام اهالی مملکت می نماید بنده که از طهران انتخاب شد ام و کلبه تمام ولایات و ایالات مملکت هستم این که می گویند و کلبه طهران از این حیث است که از حوزه انتخابیه طهران انتخاب شده ام والا همه و کلا و کلبه تمام افراد ایرانی هستند ما قسم خورده ایم که در حفظ حقوق تمام اهالی این مملکت سعی و کوشش نمائیم همه ما ما در امور معاش و سیاسی و قانونگذاری نماینده اهالی مملکت هستیم در اینجا گفتگوی مذهب نیست بلکه گفتگوی سیاست است بنده خود را نماینده زردشتیان می دانم و الا این که آقای ارباب کیخسرو و کلبه آن ها هستند آقایان و کلا هم آقای ارباب کیخسرو را نماینده عموم مسلمانان می دانند و هیچ تفاوتی نیست نه ایشان می توانند برای خودشان تخصص قائل شوند که من نماینده زردشتیها هستم و تو که سلیمان میرزا هستی نباید از طرف آن ها حرف بزنی و بنده بایشان می توانم عرض کنم که شما نماینده زردشتیان هستید و نمی توانید خود را نماینده سایرین بدانید و بنا بر این از طرف سایر اهالی که مسلمان هستند نباید گفتگو کنید همین طور کلیهها که مطابق قانون اساسی یا ما متساوی الحقوق هستند و ما هم که حافظ حقوق آنها هستیم بزرگواری و غالی جنبی ما در این است که وقتی در این مملکت اکثریت داریم بیشتر حفظ حقوق اقلیت را بنمائیم (صحیح است) ما و کلبه تمام افراد مملکت هستیم و هیچ تفاوتی از هیچ حیث در بین نیست در نظر ما که ملت هستیم هیچ تفاوتی فیما بین افراد این مملکت نیست . (از طرف نمایندگان صحیح است) فقروغنی مسلمان و غیر مسلمان تماماً تیره ایران هستند البته با وجود این که با آقای ارباب کیخسرو سایرین نماینده تمام اهالی هستیم در امور مذهبی خود هستیم و این دو مسئله مانع الجمع نیست . سابقاً هم عرض کردم که در هیچ البلاغه می نویسد حضرت علی علیه السلام در موقی که بانبار قشون وارد شد شنید دستبندی از دست کسی در تحت حمایت دولت اسلام بود بیرون آورده بودند باین جهت اعلان جنگ داد (از علی آموز اخلاص عمل) سرمشق ما کارهای رؤسا و قائمین مذهبی

مالست) چون آنها کاملاً در حفظ ضعفا و اقلیت مملکت کوشیده ند ما هم باید پیروی از آنها کرده و باین وسیله مملکت داری کنیم و بیرون مقدس لاله الهی اله را مستحکم کنیم بطوری که در سر این بیرون آنچه را که برای خود می بینیم برای دیگران نبینیم باید بنام دنیا نشان دهیم که ما مسلمانها می توانیم با اصول مذهبی خودمان کاملاً آزادی را حفظ کنیم و حافظ جان و مال و هرف و ناموس و حیثیت تمام اهالی مملکت خود بشویم . بهترین اعمال ما و گفتار ما و اقدام ما در خیر و صلاح مملکت این است که بتیره مملکت زره نمدی نشود (از طرف نمایندگان صحیح است) این چیز تازه نیست که بنده بگویم اصول مذهبی و قانون اساسی ما که مطابق با مذهب ما است این مسئله را تأمین می کند . برای رفع اشتباه سایرین مجدداً اصول قانون اساسی را راجع باین مطلب می خوانم اصل هشتم می گوید اهالی مملکت ایران در مقابل قانون دولتی متساوی الحقوق خواهند بود اصل نهم می نویسد افراد مردم از حیث جان و مال و مسکن و شرف محفوظ و مصون از هر تعرض هستند و متعرض احدی نمی توان شد مگر بحکم و ترتیبی که قوانین مملکت معین می نماید ما باید بهالیمان ثابت کنیم که مملکت آ آدمشروطه و مستقل ایران مملکتی است که در زیر بیرق لاله الهی اله و بیرق شیر و خورشید و سمرنگ جان و مال و تمام حیثیات افراد خود را حفظ می کند و موکلین ما هم باید فریب دستهای خارجی را نخورند و البته نخواهند خود و باید متوجه اعمال و افعال سود باشند زیرا که در مملکت ایران آزادی و قانون مسلمانان را که در این مملکت اکثریت دارند امر می کند که حقوق اقلیت ملت خودشان را حفظ کنند . ما باید اشخاص نادانی را که يك مزاحمت هائی فراهم می کنند و ملتفت نیستند عواقب وخیمه این کار چیست متوجه بگنم البته این وظیفه بیشتر متوجه بعلماء است امر بعمر و ف و نهی از منکر تکلیف همه است ولی اول باید فهمید امر بعمر و نهی از منکر چیست پس برعهده علمای مذهب و سایر آقایان است که کاملاً باین مطلب آنها را متوجه کنند که قانون اساسی و مذهبی آنها آنها را از ظلم و تهمی بهر عنوان و صیغه که باشد منع می کند این وظیفه بیشتر متوجه کسانی است که دانا و هالند افتخار و شرف و تمام حیثیت و موجودیت ما از وقتی است که می توانیم بگوئیم در مملکت ما آزادی است . انشاء الله همیشه این کلمه مقدس را خواهیم گفت و بهمه دنیا ثابت خواهیم کرد که ما معنی آزادیخواهی را در حمایت از فقرا و ضعیفان ملت ضعیفه که در مملکت ما هستند میدانیم این را باید هملا ثابت کنیم تا مثل گذشتگان خود و ایرانیهای قدیم و صدر

اسلام مطمئن باشیم که روز بروز جلو میرویم و هر کس دست بطرف ما دراز کرد باید متعذرالکلمه دفاع کنیم تا سایرین هم بدانند همیشه در تیره ایران شدند ایرانیها از هر حیث از آنها دفاع خواهند کرد و آنها را بر خود مقدم میدانند . هر قدر جمعیت يك مملکت زیاد شود آن مملکت بیشتر قوت و قدرت پیدا می کند اگر ما بیک نفر بر اتباع مملکت خود بیفزائیم يك قدم بعرف پیشرفت و ترقی مملکت برداشته ایم سعی ما همیشه باید در کثرت جمعیت باشد نه اینکه بعنوان مختلفه اهالی مملکت خود را متفرق کنیم . ما باید لا ینقطع در فکر ازدیاد قدرت و قوت و جمعیت مملکت باشیم و بهمه ثبات کنیم که ما يك نظر بازی داریم و از اتباع خود بهتر از خودمان دفاع می کنیم وقتی که ما متحدالکلمه از برای صدمه يك نفر ایرانی بهر عنوان که باشد دفاع می کنیم مثل این میماند که چندین میلیون بنده اهالی مملکت خود افزوده ایم زیرا این سبب می شود که آنها بعرف مملکت ما می آیند . این است اصول مملکت داری و قانون اساسی و مذهبی ما اصل سیزدهم می گوید منزل و خانه هر کس در حفظ و امان است و در هیچ مسکنی نمی توان قهراً داخل شد مگر بحکم و ترتیبی که قانون معین می کند این است اصول مذهبی و آزادی ما احترام منزل ایرانی بر هر کس واجب و لازم است هر قدر بیشتر در عقیده مذهبی غلو داشته باشیم باید بیشتر حفظ مردم را بکنیم این است آنچه که بنده لازم میدانم از روی این گرسی خطاب به تمام موکلین خود و تمام دنیا تذکر داده و یاد آوری کنیم که مجلس شورای ملی ایران و کلابی چهارم دوره تقنینیه متفق الکلمه و متجدداً بدون هیچ اختلاف نظر حزبی و مسلکی تمام اهالی ایران را متساوی الحقوق میدانند و حافظ حقوق و ناموس و جان و مال و شرف و منزل تمام تیره ایران هستند هر کس بطرف ایران دست دراز کند ما تماماً با هر قدر قوه و قدرتی که داریم حاضر هستیم برادرانه دفاع کنیم تا نما دنیا بدانند ما اشخاصی نیستیم که در حقوق ملی تفاوتی بین افراد و اشخاص بگذاریم بنده بعد از این مقدمه طولانی می خواهم از آقای رئیس الوزرا يك سئوالی بکنم و يك تذکاری بایشان داده باشم می خواهم به بینم در این وقایع اخیره که در این دوسه روز اتفاق افتاده و برای جلو گیری از نقض این مراد چه اقداماتی فرموده اند (واز قراری که بنده شنیده ام بیشتر از روی جهالت و نادانی پیش آمده است) و البته باید کاملاً جلو گیری بکنند و عملاً ثابت کنند همانطور که مجلس شورای ملی در حفظ حقوق اتباع مملکت متفق الکلمه است دولت هم در این موضوع کاملاً موافق است و نظریات مجلس را تأیید

از طرف بعضی از نمایندگان صحیح است مدرس - مذاکرات يك کلمه کسر دارد اجازه می فرمایید عرض کنم ؟ رئیس - دستور جلسه فردا اولاً بودجه وزارت فواید عامه . ثانیاً لایحه اعتبار برای مخارج بنای بروج اقامتگاه مستحفظین امنیه در حدود کرمان . ثالثاً لایحه انتقال کارخانه چراغ برق سلطنتی بصورت معصومه سلام الله علیها آقای سید یعقوب - تقاضا می کنم راپورت کمیسیون عایش هم در جلسه آتی قرائت شود . رئیس - مسائل متفرقه جزو دستور پنجشنبه است . آقای حاج میرزا عبدالوهاب (اجازه) حاج میرزا عبدالوهاب بنده در آن جلسه هم استدعا کردم که مستمریات جزو دستور شود که تکلیف قراء هم معلوم شود . رئیس - تقاضا بفرمائید مستمریات جزو دستور بگردد مخصوص بشود زیرا باین ترتیب گمان نمی کنم وقت داشته باشم آقای تدین (اجازه) تدین - در ضمن بیانات شاهزاده سلیمان میرزا ... رئیس - این مسئله حتم است و تصور می کنم تعقیب نشود بهتر است . آقای رس و جمعی دیگر هم اجازه خواسته اند . مدرس - پس اجازه بفرمائید در جلسه دیگر عرایض خود را بکنم (آقای رئیس حرکت فرموده و مجلس نیم ساعت بعد از ظهر ختم شد) **هفتمن الملک جلسه صد و چهارم صورت مشروح مجلس یوم یکشنبه دوم صفر الخیر ۱۳۴۱ مطابق اول میزان ۱۳۰۱** مجلس دو ساعت و نیم قبل از ظهر بریاست آقای مؤمن الملک تشکیل گردید (صورت مجلس یوم شنبه ۲۱ سنبه را آقای منتصر الملک قرائت نمودند) **رئیس -** نسبت بصورت جنبه ایرادی هست ؟ شاهزاده سلیمان میرزا (اجازه) **سلیمان میرزا -** عرایض کردی روز بنده راجع بقضایای اتفاقیه این چندروزه کردم نظریه عموم آقایان بود و همه آقایان هم تصدیق فرمودند ولی در صورت جلسه طوری نوشته شده مثل اینکه بنده منفرداً این اظهار عقیده را کرده ام و عقیده شخصی خودم را اظهار داشته ام . اگر طوری نوشته شود که معلوم شود عقیده عموم آقایان و کلابه بوده است که بنده برض رساندم گویا بهتر باشد .